

یادنامه همایون صنعتی زاده

سیری در زندگی و آثار همایون صنعتی زاده

به کوشش
علی دهباش

کتاب آمه

تهران - ۱۳۹۷

سرشناسه	دهباشی، علی، ۱۳۳۷ -
عنوان و نام پدیدآور	یادنامه همایون صنعتی زاده: سیری در زندگی و آثار همایون صنعتی زاده / به کوشش علی دهباشی.
مشخصات نشر	تهران: کتاب آمه، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری	۴۸۶ ص.: مصور؛ ۱۴/۵ × ۲۱/۵ س.م.
شابک	978-600-7033-50-0
وضعیت فهرست نویسی	فیا
موضوع	صنعتی زاده، همایون، ۱۳۰۴-۱۳۸۸.
موضوع	مترجمان ایرانی - قرن ۱۴
موضوع	Translators, Iranian - 20th century*
موضوع	مترجمان ایرانی - قرن ۱۴ - سرگذشتنامه و کتابشناسی
موضوع	Translators, Iranian - 20th century - Bio - Bibliography*
رده بندی کتبه	۱۳۹۶ ۲۸۵۹ ف / ۲۰۳ CT
رده بند دیویی	۹۲۰/۰۲:
شماره کتابشناسی مل	۴۹۱۵۴۹۲۰

کتاب آمه

یادنامه همایون صنعتی زاده

سیری در زندگی و آثار همایون صنعتی زاده

به کوشش: علی دهباشی

نسخه پرداز: تارا پیکرنگیان

طراح جلد: امیرمحمد قاسمی زاده

حروف چینی: شبستری

چاپ اول: بهار ۱۳۹۷

شمارگان: ۱,۰۰۰ نسخه

قیمت: ۵۰,۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۰۳-۳۵۰-۰۰

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: شرکت چاپ و نشر بازرگانی

تمامی حقوق چاپ و نشر این اثر متعلق به نشر «کتاب آمه» و محفوظ است.

نشانی: بلوار کشاورز، تقاطع کارگر، پلاک ۳۰۸

تلفن: ۶۶۹۳۹۲۴۵ فاکس: ۶۶۹۰۵۱۰۱

فهرست

۹	مقدمه
۱۳	بخش اول: مقاله‌ها
۱۵	همایون - تک (ابراهیم گلستان)
۴۳	خدمات فرهنگی صنعتی زاده (احسان یار شاطر)
۴۵	مرگ چنین خواجه نه پایان اوست (ابراهیم گلستان)
۴۸	تا جایی که «بیل خور» دارد «پابیل کن» (محمدابراهیم باستانی یا بزی)
۷۹	جور دیگر می‌دید (سیروس علی‌نژاد)
۸۶	مقصودش پیدا است (مسعود بهنود)
۹۰	ادای حق صحبت (محمدجواد حجتی کرمانی)
۹۳	نماد یک کارآفرین واقعی (هرمز همایون‌پور)
۱۰۱	شمع معطر (زهرادولت آبادی)
۱۰۵	یگانه مرد مبارز بیر میدان کشمکش زندگی (منوچهر ستوده)
۱۰۷	بالاخره من هم فیلم صنعتی ساختم (مجتبی میرتهماسب)
۱۰۹	سرنوشت در را می‌کوبد (پرویز کلانتری)

- ۱۱۶ راه گل محمدی (مایکل گریفین، ترجمه لایلا کافی)
- ۱۲۵ یکی مهتری بود گردن فراز (مهدخت صنعتی زاده)
- ۱۲۹ مرد کار، مرد اثرگذار و پُرخروش، خاموش شد (رضا یکرنگیان)
- ۱۴۳ خاطراتی از همایون صنعتی زاده (مجید روشنگر)
- همایون صنعتی زاده مردی که در رساندن کتاب به میان
- ۱۴۶ مایم نقشی اساسی بازی کرد (لیلی ایمن)
- ۱۴۹ نگاهی که راه به چند پی نوشته و کتیبه از میان رودان (شیرین صنعتی)
- ۱۵۷ گلی با عطر عشتار لاله دپناه
- ۱۶۷ مردی از سرزمین کهان (هماروحی)
- ۱۷۲ به یاد شادروان شهرین صنعتی اده (توران شهریاری [بهرامی])
- ۱۷۴ در سوگ شادروان همایون صنعتی زاده (توران شهریاری [بهرامی])

بخش دوم: مصاحبه‌ها

- ۱۷۷ کار در فرانکلین / گفتگوی سیروس علی نژاد، جعفر دریابندری
- ۱۷۹ چاپخانه افست چگونه درست شد؟ / گفتگوی
- ۱۹۰ محمدحسین دیزجی با همایون صنعتی زاده
- ۲۱۸ زمان مهلت نداد (تورج دریایی)

بخش سوم: دل‌نوشته‌های همایون صنعتی زاده

- ۲۲۱ دشواری راه زندگی
- ۲۲۳ زندگی
- ۲۲۶ زندگی

بخش چهارم: شب همایون صنعتی زاده (از شب‌های بخارا)

- ۲۳۹ گزارش شب همایون صنعتی زاده (زهرانا طقیان)
- ۲۴۴ خاطراتی از همکاری با مؤسسه فرانکلین (سیروس پرهام)
- ۲۴۸ نابغه (سیروس علی نژاد)

- ۲۵۴ با میراث او چه کرده ایم؟ (محمود آموزگار)
- ۲۶۳ آن جوری که کوک شده بود (ابراهیم گلستان)
- ۲۶۹ شاعری نه با کلمات (منوچهر انور)
- ۲۷۲ برو یک مدیر خوب بیاور، کارِت راه می افتد (میلاد عظیمی)
- ۲۹۴ وقت ندارم به پشت سرم نگاه کنم (مجتبی میرتھماسب)
- ۲۹۷ بخش پنجم: نامه های همایون صنعتی زاده به ایرج افشار
- ۴۴۱ (پرویز اذکابی)
- ۴۵۱ بخش ششم: کتب شناسی همایون صنعتی زاده
- ۴۵۹ بخش هفتم: عذس، ا

مقدمه

همایون صبر زاده برای من، که در سنین اولیه جوانی با او آشنا شدم، همواره یک «را» بود هیچگاه خود را رازآمیز نشان نمی داد، اما شخصیت عجیب و گاه و بیگاه پیچیده و رفتار نامتعارفش و اینکه هیچ کس نبود برای من کشش عجیبی داشت. کنجکاوی سایه ربایه گذشته اش و بخصوص در پی پاسخ این سؤال بودن که «چگونه همایون صنعتی زاده، همایون صنعتی زاده شد؟» همواره برایم کششی به سویش ایجاد می کرد و من به پی بردن به فقط من نبودم که جذب آهن ربای وجودش شده بودم...

هرچه من به طرف او می رفتم، او پرهیز می کرد. حدنگاه می داشت و گاهی تصور می کردم که از من خوشش نمی آید. اما یک تلذذ احوالپرسی او از من در بیمارستان، اشک شوق برایم به ارمغان می آورد و هر و شیفته گی ام نسبت به او فزونی می یافت. شاید چند سال گذشت که اجازه داد به حریمش وارد شوم - یعنی من تصور می کردم که وارد شدم ... بعدها فهمیدم قضیه به این سادگی ها نیست. همین قدر می دانم به کار ما در مجله های کلک و بخارا اعتقاد داشت. اما تعریف نمی کرد. شاید تصور می کرد خراب، یا پررو (!) می شویم و یا اینکه از خط خارج می شویم.

در هر حال آنقدر نزدیک شدیم که گاهی از گذشته ها می گفت و یک آن به خود می آمد و می گفت: «پاشو برو به کارت برس. این حرف ها به درد تو نمی خورد!»

باری، ما شدیم ناشرِ سروده‌ها و مقالاتش، بعد از مجله آینده تا پایان عمر، خاطرات بسیاری از او و مراوداتی که در طی سال‌ها داشتیم گرد هم آوردیم که جایش در این مقدمه نیست.

به اعتقاد من سه حادثه در زندگی همایون صنعتی زاده نقطه عطف بود: حادثه اول دعوا با پدرش در نوجوانی و سرپا ایستاده به قیمت کار در بازار و موفقیتی که پدر را به آنجا رساند که «بیا با هم شریک شویم». حادثه دوم که مسیر زندگی صنعتی زاده را تا پایان عمر تغییر داد، آشنایی او با عبدالصمد آنبخش بود. ابراهیم گلستان تنها کسی است که به این آشنایی و اهمیتش در زندگی صنعتی زاده اشاره کرده است. تأثیری که کامبخش در او گذاشت البته حزب ترده هم بود. از همایون صنعتی زاده یک عضو مخفی ساخت که تا پایان عمرش ادامه یافت. همایون صنعتی زاده از آرمان‌های آن دوره حزب توده تفکرات استالینی را نگرفت. ساعتی از شوروی را نگرفت. بلکه عدالت‌خواهی و دفاع از طبقه زحمتکش در او درونی شد. به همین مناسبت تا پایان عمر اعتقاداتی شاید سوسیالیستی به شکل بی‌شک و درونی خودش داشت. همایون صنعتی زاده ایدئولوژی را با خود از حزب ترده همراه نیاورد. او وفادار به آرمان عدالت‌خواهی به سبک خودش باقی ماند. در داری که دست زد با ظرافت غیر قابل عیان و به صورت نامحسوس آموزه‌های عدالت‌خواهانه‌اش را پی می‌گرفت.

حادثه سوم دوران زندگی او در سال‌های پس از انقلاب است که نمی‌دانیم بر او چه گذشت. هنگامی که آزاد شد به سرعت خاصی به پروژه‌های خود پرداخت. حجم کارهای همایون صنعتی زاده پس از آزادی تا خاموشی‌اش حیرت‌انگیز است. انگار می‌دانست که فرصت اندک است و روزگار سختگیر. این بار نیز نقطه اوج کار او ایجاد کار و تربیت بیش از پانصد نفر در محروم‌ترین نقاط کرمان در بلندی‌های لاله زار بود. آنجا که کشت تریاک می‌کردند و حالا از آن جلوگیری

شده بود و عدهٔ کثیری بیکار و نیازمند. و صنعتی زاده همچون فرشتهٔ نجات بر آنان نازل شد.

آنچه باید دربارهٔ وجوه گوناگون همایون صنعتی زاده گفته شود در مقالات این کتاب گفته شده و این آغاز راهی است برای شناخت او.

در اینجا باید از دوست ارجمندم آقای رضا یکرنگیان تشکر کنم که صبورانه کتاب را از جهات گوناگون از نظر گذراند و پیراسته‌اش کرد. همچنین آقای محسن آموزگار که همواره دربارهٔ همایون صنعتی زاده گفت و نوشت و سرانجام با عطفه‌مندی خاصی این کتاب را برای انتشار پذیرفت.

علی دهباشی

تهران: پانزدهم مرداد ۱۳۹۶